

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Košarovce

2024-2029

Úvod

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je strednodobý strategický dokument, vypracovaný v zmysle Zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, ktorý ukladá obciam povinnosť spracovať strategický dokument určujúci základné potreby a stratégie rozvoja obce v oblasti technickej a sociálnej infraštruktúry, kultúry, vzdelávania, ochrany životného prostredia a v ďalších oblastiach, ktoré sú v pôsobnosti miestnej samosprávy. Platný dokument je nevyhnutnou podmienkou pre čerpanie finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ.

OBSAH

VÝCHODISKOVÁ SITUÁCIA OBCE	4
Fyzickogeografická analýza obce	4
Humánno geografická analýza obce	5
Sociálna infraštruktúra a vybavenosť obce	8
História obce	9
SWOT ANALÝZA	10
Silné stránky	10
Slabé stránky	10
Príležitosti	11
Hrozby	11
STRATÉGIA ROZVOJA OBCE	12
Cieľ 1: Zlepšenie technickej vybavenosti obce	12
Cieľ 2: Zlepšenie ochrany životného prostredia	15
Cieľ 3: Zatraktívnenie verejných priestranstiev v obci	18
Cieľ 4: Cezhraničná spolupráca	20
FINANČNÝ PLÁN NA ZABEZPEČENIE PROGRAMU	20
ZÁVER	20

VÝCHODISKOVÁ SITUÁCIA OBCE

Fyzickogeografická analýza obce

Poloha, reliéf

Obec Košarovce sa nachádza v severovýchodnej časti Slovenska v južnej časti pohoria Ondavská vrchovina v údolí rieky Olky. Geografické súradnice obce sú 49° 02' s. z. š. a 21° 47' v. z. d., najnižší bod obce nachádza v nadmorskej výške 160 m. n. m., najvyšší 377 m. n. m.. Reliéf postupne prechádza z východu na západ z rovinatého do mierne zvlneného, pahorkatinného. Východná časť katastra je zarovnaná nánosmi rieky Olky, západnú časť katastra modelujú inverzné pieskovcové - chrby.

Geologická a geomorfológia charakteristika

Celé územie obce Košarovce sa nachádza v geomorfologickom celku Ondavská vrchovina, ktoré je súčasťou oblasti Nízke Beskydy v subprovincii Vonkajšie Východné Karpaty. V geologickej stavbe prevládajú ílovcové a pieskovcové vrstvy z obdobia paleogénu, typické pre flyšové pásmo. Ílovcové vrstvy sú charakteristické tým, že sú pre vodu nepriepustné, naopak pieskovcové vrstvy vodu prepúšťajú. Na kontakte týchto vrstiev vzniká klzná plocha v dôsledku ktorej môže dochádzať k úplazom alebo zosuvom pôdy.

Klimatologická charakteristika

Územie obce sa nachádza v teplej, mierne vlhkej klimatickej oblasti, priemerná januárová teplota vzduchu je - 4, 0 °C, priemerná júlová teplota vzduchu je 17, 8 °C. Za rok na tomto území spadne 700 mm zrážok. Tieto charakteristiky umožňujú celoročné využitie územia a vykonávanie ľudských aktivít, či už je to v poľnohospodárstve, cestovnom ruchu a pod. tak ako je to na väčšine územia Slovenska

Hydrologická charakteristika

Katastrom obce preteká rieka Olka, ktorá vytvára mierne meandre. Brehy rieky nie sú dostatočne spevnené, navyše sú miestami pokryté hustou vegetáciou, čo môže pri väčších zrážkach spôsobovať horší prietok a riziko vyliatia vody z koryta rieky.

Pedologická charakteristika

Na území obce prevládajú stredne ťažké a ťažké pôdne druhy, z pôdných typov sú to:

- kambizeme - alebo hnedé lesné pôdy sú plošne najviac rozšírený pôdny typ na Slovensku, z hľadiska úrodnosti patria k menej úrodným typom
- fluvizeme - vyskytujú sa v blízkosti rieky Olka v dôsledku hromadenia humusu a sedimentáciou povodňového materiálu pod mäkkým lužným lesom, pri správnom obrábaní predstavujú úrodné pôdy
- pseudogleje - vznikli v dôsledku nepriepustného podkladu, vyznačujú sa relatívne nižšou úrodnosťou.

Z tejto charakteristiky vyplýva, že pôdy majú priemerné predpoklady pre rozvoj poľnohospodárstva.

Údaje o využití pôdy za rok 2010:

- Poľnohospodárska pôda spolu – 3, 84 km² – 48%
Z toho:
 - Orná pôda – 2, 26 km² – 59, 04%
 - Trvalé kultúry – 0, 11 km² – 2, 70%
 - Záhrady – 0, 10 km² – 2, 53%
 - Ovocné sady – 0, 01 km² – 0, 37%
 - Trvalé trávnaté porasty – 1, 46 km² – 38, 06%
- Nepoľnohospodárska pôda spolu – 4, 14 km² – 52%
Z toho:
 - Lesné pozemky – 3, 51 km² – 84, 68
 - Vodné plochy – 0, 14 km² – 3, 35%
 - Zastavaná plocha a nádvoría – 0, 35 km² – 8, 40%
 - Ostatné plochy 0, 15 km² – 3, 57%

Biogeografická charakteristika

Celé územie obce sa nachádza v obvode východobeskydskej flóry. Prevládajúcou drevinou v oblasti je buk, miestami sa vyskytuje i borovica. Fauna, ktorá sa na území obce vyskytuje je tiež typická pre pásmo listnatých lesov.

Ochrana životného prostredia

Územie obce patrí pod najnižší prvý stupeň ochrany, čo v praxi znamená, že v obci nie sú špeciálne obmedzené ľudské aktivity. V katastri obce sa nenachádza žiadna chránená krajinná oblasť alebo národný park. Obec neregistruje žiadne nelegálne skládky odpadu ani iné environmentálne záťaž, ktoré si vyžadujú odstránenie. V obci však nie je vybudovaná kanalizácia odpadových vôd. Koryto rieky Olky, ktorá obcou preteká nie je upravené, čo môže v prípade extrémnych prejavov počasia spôsobiť jej vyliatie z koryta. Obec sa nachádza vo flyšovom pohorí, ktoré je typické úplazmi a zosuvmi pôdy, preto by bolo vhodné zabezpečiť aspoň minimálny geologický prieskum a jeho výsledky zapracovať do územného plánu. Dňa 09. 10. 2023 v čase 20:23 bola naša obec postihnutá zemetrasením so silou 4, 9 magnitúdy s epicentrom v obci Ďapalovce.

Humánnogeografická analýza obce

Poloha

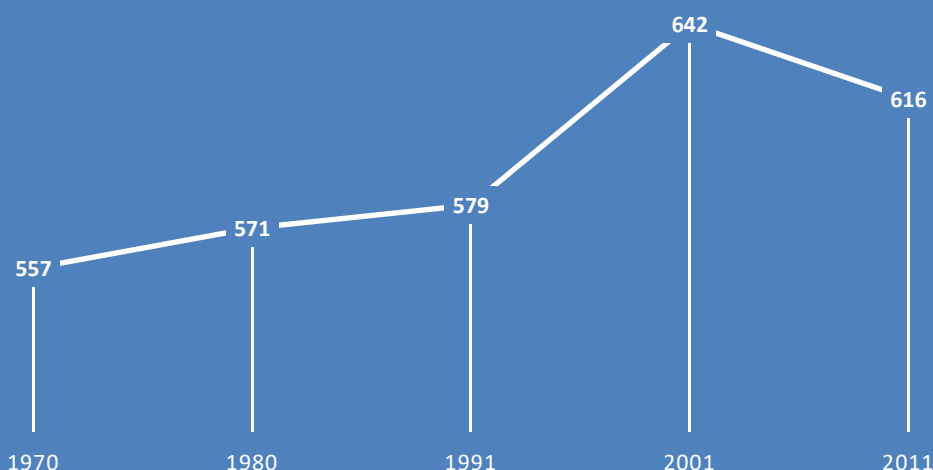
Obec Košarovce sa nachádza v Prešovskom samosprávnom kraji v severnej časti okresu Humenné. Susedí s obcami Nižná Sitnica, Jankovce, Lukačovce, Girovce, Holčíkovce, Rafajovce a Ďapalovce. Obec Košarovce je od okresného mesta Humenné vzdialená 19, 8 km, od krajského mesta Prešov 62, 2 km. Hlavné mesto SR Bratislava je vzdialené 468 km.

Demografia

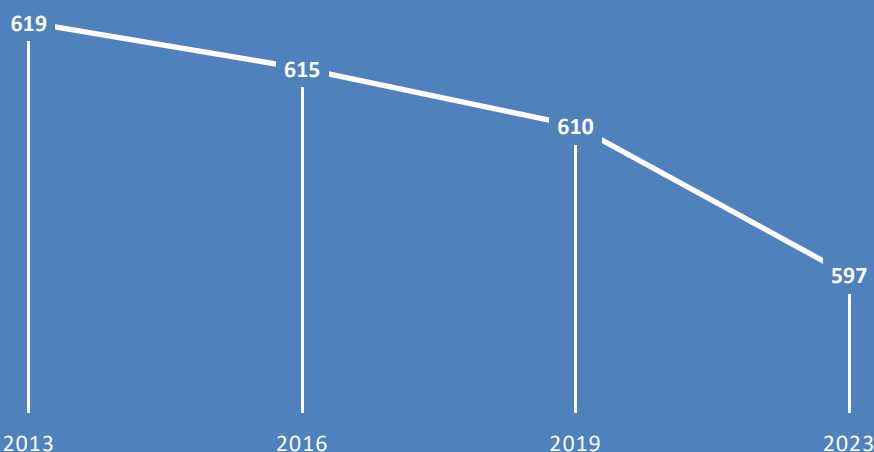
Obec Košarovce ku dňu 31. 12. 2023 evidovala 599 obyvateľov trvalo žijúcich na jej území. Z tohto počtu bolo 302 mužov a 297 žien a 310 bolo v produktívnom veku. Počet živonarodených. Zo zverejnených výsledkov sčítania obyvateľov v roku 2021 vyplýva, že 98, 05% obyvateľov je slovenskej národnosti, 0, 32% obyvateľov sa hlási k rusínskej, rovnako 0, 32% k českej, k ukrajinskej, nemeckej a bulharskej zhodne po 0, 16%, čo v reálnych číslach znamenalo po jednom obyvateľovi, u 5 obyvateľov (0, 81%) sa národnosť podariť nezistilo. 91,

56% obyvateľov vyznáva rímskokatolícke náboženstvo, 5, 19 gréckokatolícke, 0, 16% pravoslávne, 0, 16 evanjelické augsburského vyznania, nezistené 2, 76% obyvateľov. Počet domov v obci je 160 z toho 150 trvalo obývaných. Z vývoja počtu občanov vyplýva, že počet obyvateľov medzi poslednými dvoma sčítaniami v roku 2011 a 2021 klesol o 30 obyvateľov. Spôsobuje to nízky prírastok a migrácia obyvateľov. V obci Košarovce je priaznivá veková štruktúra obyvateľstva, najpočetnejšou mužskou skupinou sú muži medzi 25 – 29 rokom života, u žien ženy medzi 15 – 19. To dáva nádej, že počet obyvateľov ďalej nebude klesať, prípadne mierne stúpne. Vo vzdelanostnej štruktúre prevládajú obyvatelia s nižšími stupňami vzdelania.

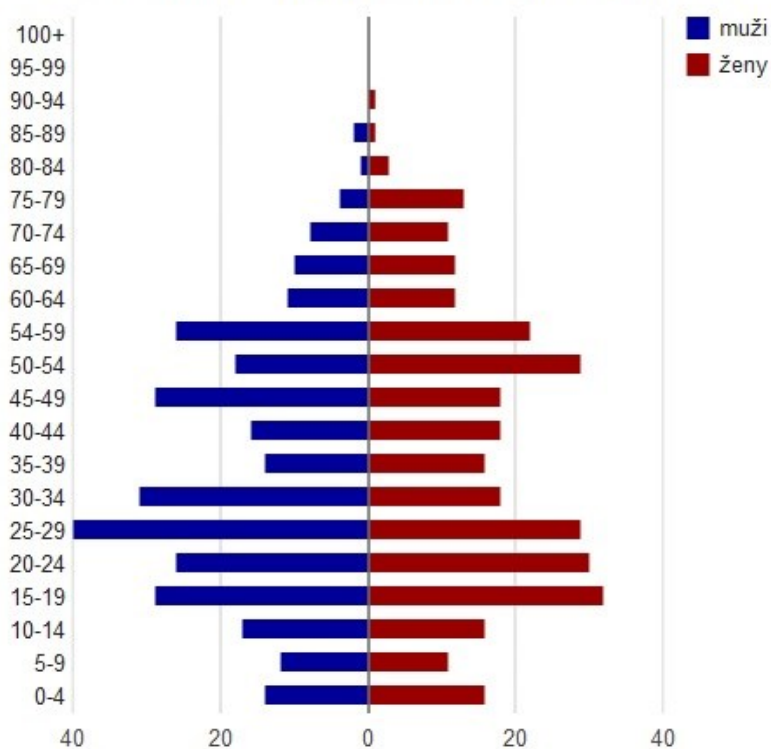
VÝVOJ POČTU OBYVATEĽOV OBCE KOŠAROVCE VO VYBRANÝCH ROKOCH

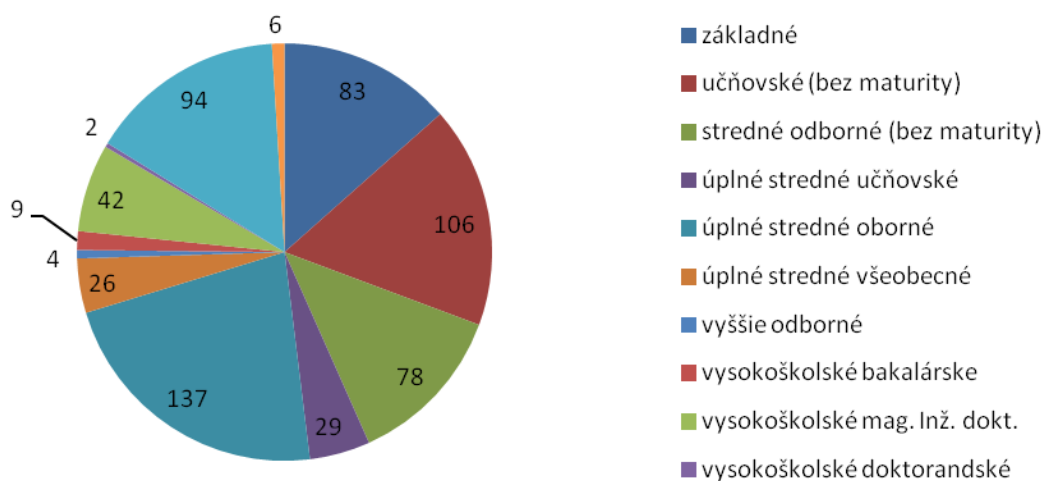
VÝVOJ POČTU OBYVATEĽOV OBCE KOŠAROVCE VO VYBRANÝCH ROKOCH

Počet obyvateľov podľa pohlavia a veku v roku 2011

Obyvatelia podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania v obci Košavovce roku 2011

Sociálna infraštruktúra a vybavenosť obce

Spádovosť obce:

• Sídlo okresného úradu	Humenné
• Sídlo matričného úradu	Košarovce
• Sídlo pracoviska daňového úradu	Humenné
• Sídlo územnej vojenskej správy	Prešov
• Sídlo pracoviska policajného zboru SR	Humenné
• Sídlo okresného súdu	Humenné
• Sídlo úradu práce sociálnych vecí a rodiny	Humenné
• Sídlo hasičskej stanice, hasičského a záchranného zboru	Humenné

Služby, ktoré sa dajú využiť v obci Košarovce

Potraviny Postap
Potraviny COOP Jednota
Pohostinstvo Saba
Hostinec
Drevovýroba – Jozef Cicko
Stavebná firma – Jozef Sabol
Internetové služby – Zetnet s.r.o.
Elektromontáže – ROOM GROUP s.r.o.
Agro Košarovce s.r.o.
Lekár pre dospelých MUDr. Dušan Roháč
Zmrzlina Daniellitto

Vo vlastníctve obce je viacero budov – dom nádeje, kultúrny dom, škola, potraviny, bytový dom, ihrisko a obecný úrad. Základná škola je spojená s materskou školou. Navštevuje ju 121 žiakov, 23 učiteľov.

Cestovný ruch

V obci sa nenachádza žiadne ubytovacie zariadenie a služby cestovného ruchu sú rozvinuté len minimálne. Obec však má potenciál pre rozvoj cestovného ruchu, najmä čoraz populárnejších foriem cestovného ruchu, akými sú agroturistika a vidiecky cestovný ruch. Z rozvoja cestovného ruchu by mohla profitovať obec i jednotliví občania obce.

Doprava

V smere z juhu na sever obcou prechádza cesta II. triedy č. 554, ktorá spája okresy Michalovce a Stropkov. Niektoré úseky cesty nie sú v dobrom technickom stave, vozovka má nespevnenú krajinu. Chodník nie je vybudovaný po celej dĺžke cesty čo je nebezpečné najmä pre chodcov. Dĺžka miestnych komunikácií je 2 km, dĺžka vybudovaných chodníkov 1 km. Počas pracovných dní premáva z obce až 22 priamych autobusových spojení do okresného mesta Humenné.

História obce

Obec bola osídlená už v eneolite - neďaleko Košaroviec bolo objavených 6 východoslovenských mohýl z konca eneolitu a začiatkom doby bronzovej. Z administratívno-historického pohľadu leží obec v severnej časti bývalej Zemplínskej stolice, ktorá bola najväčšou stolicou na Slovensku. Rozprestierala sa od severných hraníc Slovenska po rieku Tisa na juhu. Jej väčšia časť, bývalý Horný Zemplín, ležala na Slovensku, menšia, tzv. Dolný Zemplín, sa rozkladala na území dnešného Maďarska.

Slovenská časť stolice bola osídlená už v predhistorických dobách. Archeologické vykopávky dokladujú osídlenie už v staršej dobe kamennej- paleolite (nálezisko v obci Cejkov). V období neolitu územie Východoslovenskej nížiny osídlil roľnícky ľud, ktorí charakterizuje lineárna keramika. Osídlenie sa ďalej šírilo na sever, v eneolite (2000- 1800 pnl) už boli osídlené horné toky Tople, Ondavy a Laborca. V tomto období osídľuje severný Zemplín ľud patriaci ku kultúre východoslovenských mohýl. Mohyly sú hlinené násypy navrhnuté z okolitej zeminy, ktoré slúžili na pochovávanie ľudí. Práve v katastri obce sa zachovalo niekoľko mohýl tejto kultúry.

Na ich existenciu ako prvý upozornil miestny učiteľ V. Hlávka roku 1936. V liste profesorovi Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave J. Eisnerovi uvádza nález asi 6 mohýl juhozápadne od obce. V roku 1942 preskúmal významný slovenský archeológ V. Budínsky - Krička tri mohyly, v ktorých našiel zlomok čepele z rohovca, kamenné drvidlá žrnova, keramiku s odtlačkami šnúry a iné kamenné nástroje. V jednej zo skúmaných mohýl sa dokonca zachovala skrčená kostra dospelého jedinca. Vo výskume mohýl neskôr pokračoval blízky spolupracovník V. Budinského - Kričku A. Škvarek. Archeologický výskum mohýl, ktorých sa v oblasti medzi riekami Ol'kou a Laborec nachádza niekoľko desiatok, poukazuje na intenzívny pobyt pastierskych pospolitostí v regióne. Z hľadiska pravekých dejín však pobyt tohto ľudu v oblasti bol krátkodobý a súvisel s jednou vlnou pravekej kolonizácie pastierov. Vzhľadom na nedostatočný archeologický prieskum regiónu, nie sú zatiaľ údaje o osídlení, resp. neosídlení Košaroviec.

Osídlenie Zemplínskej stolice v najstaršom období jej existencie nadväzovalo na pôvodné slovanské osídlenie. Podľa ojedinele dochovaných písomných prameňov z 13.st. existovalo v slovenskej časti Zemplína 81 sídel. V nasledujúcich storočiach sa sieť sídel rozširovala a hustla, aj keď severné časti Zemplína zostávali takmer ľudoprázdne. Podľa charakteristických znakov jednotlivých etáp osídľovania hovoríme o kolonizácii na zvykovom práve, práve zákupnom alebo šoltýskom a o valašskej kolonizácii.

Medzi dediny, ktoré vznikli na zákupnom práve patria aj Košarovce. Prvá písomná zmienka o obci je z roku 1408. Nachádza sa v listine kráľa Žigmunda, v ktorej daruje panstvo Stropkov so všetkými k nemu patracimi dedinami šľachticom z Perína. Košarovce sú uvedené ako súčasť panstva a zostali nimi až do roku 1767. Aj keď prvá zmienka pochádza z roku 1408, dá sa predpokladať, že obec vznikla skôr. Samotný čas vzniku osád v porovnaní s ich prvými zmienkami historici všeobecne posúvajú o 25 až 50 rokov dozadu. Podľa toho by Košarovce založil šoltýs Košar s poddanými podľa zákupného práva približne v 2.polovici 14. st. V písomných prameňoch sa Košarovce udávajú ako: Cassarhaw (1408), Cassorhaw (1410), Kosarwagasa (1430), Kozarwagasa (1465), Kozarocz (1506), Kassarocz (1549, 1567), Kosarocz (1568), Kasároč (1683), Kossarowcze (1773), Koscharóz (1786), Kosároč, Kossárowcze (1808), kosaróc (1883-1902), Kosárvágása (1907-1913), Košiarovce (1920). Dnešný názov Košarovce sa používa od roku 1927.

Kolonizácia na zákupnom práve, počas ktorej vznikli aj Košarovce, sa niekedy podľa jej aktérov uvádza aj ako šoltýska kolonizácia. Oblasť severného Zemplína, kde sa obec nachádza, bola v 14. storočí ešte riedko osídlená. Na osídlení pustých oblastí mal záujem panovník aj feudáli, ktorí pozývali osadníkov (kolonistov), aby zakladali nové dediny osídlili vidiek. V prípade Košaroviec iniciátorom pozvania bol s najväčšou pravdepodobnosťou kráľ, keďže

Stropkovské panstvo v 13. a 14. storočí bolo kráľovským vlastníctvom, Stropkov bol centrom správy kráľovských majetkov a obranným bodom na hraniciach uhorského kráľovstva. Kolonistov privádzali šoltýsi, ktorí mali osobitné postavenie medzi prichádzajúcimi. Úlohou šoltýsa bolo organizovanie osídlenia. Aj keď pôvodní kolonisti pochádzali z nemecky hovoriacich krajín, oblasť severného Zemplína osídľovalo tiež obyvateľstvo zo Zakarpatska, v prípade Košaroviec išlo o šoltýsa a osadníkov slovenského pôvodu.

SWOT ANALÝZA

SWOT analýza je analýza vnútorných silných a slabých stránok obce, v súvislosti s vonkajšími príležitosťami a hrozbami. Je nástroj strategického plánovania používaný na hodnotenie a využitie svojich silných stránok a príležitostí a elimináciu slabých stránok a hrozieb.

Silné stránky

- Priaznivá veková štruktúra obyvateľstva
- Angažovanosť miestnych obyvateľov
- Dobrá finančná kondícia obce
- Dostatok autobusových spojov do okresného mesta
- Obec je súčasťou mikroregiónu Združenie Horná Oľka
- Blízkosť rekreačnej oblasti Domaša
- Obec má vybudovaný vodovod

Slabé stránky

- Zlý technický stav dopravnej infraštruktúry
- Nedostatočne rozvinutá infraštruktúra cestovného ruchu
- Nedostatok investičného kapitálu z vlastných zdrojov
- Nedostupnosť železničnej dopravy
- Energetická náročnosť obecných zariadení
- Absencia kompostoviska, zberného dvora
- Nedostatok voľných pracovných miest v regióne
- Dopravná dostupnosť obce
- Žiadna plynofikácia
- Žiadna kanalizácia

Príležitosti

- Rozvoj obce prostredníctvom štrukturálnych fondov EÚ
- Využitie Atraktívneho prírodného prostredia, priaznivého pre rozvoj cestovného ruchu
- Cezhraničná spolupráca obce
- Spolupráca s obcami v Združení Horná Olka
- Využitie kultúrnych tradícií
- Zapájanie občanov do rozvoja obce
- Propagácia obce
- Vybudovanie turistických trás pre peších a cykloturistov
- Využitie obnoviteľných a alternatívnych zdrojov energie
- Dobré predpoklady pre rozvoj agroturistiky
- Spolupráca s odbornými a školskými zariadeniami
- Spolupráca súkromných podnikateľov so samosprávou obce
- Vytvorenie nových pracovných miest pre občanov

Hrozby

- Negatívny vplyv hospodárskej krízy
- Náklady spojené s administratívou a neustále sa meniacou legislatívou
- Vysoké počiatočné náklady pri čerpaní štrukturálnych fondov EÚ
- Vysoké počiatočné náklady pri zavádzaní obnoviteľných a alternatívnych zdrojov energie
- Dlhodobá návratnosť investícií
- Zápavy
- Zemetrasenie

STRATÉGIA ROZVOJA OBCE

Cieľ 1: Zlepšenie technickej vybavenosti obce

Opatrenie č. 1:

Miestne pozemné komunikácie a chodníky

Súčasný stav:

Obec má 1,5 km miestnych komunikácií. V súčasnosti je ich stav uspokojivý, ale v budúcnosti bude potrebné časť týchto komunikácií zrekonštruovať a vybudovať tam, kde to je potrebné.

Chodníky v obci su vybudované len pri miestnej komunikácii. Ich dĺžka je 0, 5 km. V súčasnosti je ich stav nevyhovujúci, takže ich rekonštrukcia je nevyhnutná.

Navrhované riešenie a jeho prínos obci:

Rekonštrukciou chodníkov by sa výrazne zlepšil bezpečný pohyb občanov a návštevníkov obce.

Opatrenie č. 2:

Výstavba chodníka pozdĺž cesty II/554 triedy

Súčasný stav:

Cesta II/554 prechádza obcou v smere z juhu na sever. Je v správe verejného obstarávateľa - Správy a údržby ciest Prešovského samosprávneho kraja, oblasť Vranov nad Topľou. Pozdĺž cesty nie je vybudovaný žiaden chodník pre chodcov. Stav cesty nevyhovuje súčasnému dopravnému zaťaženiu a podmienkam kladeným na bezpečnosť cestnej premávky a chodcov.

Navrhované riešenie a jeho prínos obci:

Výstavbou chodníka popri ceste II/554 v dĺžke 0,7 km by sa zvýšila bezpečnosť dopravy a bezpečnosť chodcov v obci.

Opatrenie č. 3:

Oprava lávky a výstavba chodníka pri zástavke SAD

Súčasný stav:

Ponad potok Lúčky, ktorý preteká popri základnej škole s materskou školou je potrebné zrekonštruovať zastaralú lávku cez ktorú prechádzajú chodci, prevažne žiaci základnej školy smerom k autobusovej zastávke. Na lávku nadväzuje spevnená plocha na ktorej je zastávka umiestnená. Táto plocha slúži chodcom aby sa bezpečne dostali z lávky k autobusovej zastávke pozdĺž cesty II/554. Stav spevnenej plochy nevyhovuje podmienkam kladeným na bezpečnosť chodcov.

Navrhované riešenie a jeho prínos obci:

Výstavbou nových pätiiek pod lávkou by sa zaistila jej stabilita. Rekonštrukciou kovovej konštrukcie a novým náterom sa predĺži životnosť lávky. Výstavbou chodníka nadväzujúceho na lávku, popri ceste II/554 v dĺžke 0,5 km by sa zvýšila bezpečnosť dopravy a bezpečnosť chodcov v obci.

Opatrenie č. 4:
Inštalácia kamerového systému

Súčasný stav:

Tohto času obec nedisponuje týmto zariadeným, no pre bezpečnosť obyvateľstva a ako prevencia vandalizmu vo verejne prístupných územiach obce je nielen užitočný, no vzhľadom na prerastajúci vandalizmus v centre obce v blízkosti obecného úradu, predajne potravín a susediacich rodinných domov aj potrebný.

Navrhované riešenie a jeho prínos obci:

Inštaláciou kamerového systému v centrálnej zóne obce, bude monitorovaná občianska vybavenosť – obecný úrad, Základná škola..., a predpokladá sa že tento preventívne zamedzí vandalizmu a v prípade škodovej alebo inej udalosti bude kvalitným a jasným dôkazovým prostriedkom.

Opatrenie č. 5:
Vybudovanie multifunkčného ihriska

Súčasný stav:

V súčasnosti v obci chýba priestor na viacúčelové športové využitie, nachádza sa tu len trávnaté ihrisko a menšie ihriská v areáli školy, ktoré sa nedajú využívať celoročne.

Navrhované riešenie a jeho prínos obci:

Vybudovaním multifunkčného ihriska by obyvatelia obce získali priestor na aktívne využívanie voľného času. Tým, že multifunkčné ihrisko sa dá využiť pre viac športov na jednom mieste sa zároveň ušetrí priestor pre ďalšie využitie. Obec by tak okrem ďalších pozitívnych efektov podporovala zdravý životný štýl svojich obyvateľov.

Opatrenie č. 6:
Výstavba detského inkluzívneho ihriska

Súčasný stav:

Obec nedisponuje plnohodnotným detským ihriskom, okrem areálu s trávnatou plochou, altánkom a svojpomocne osadenými prvkami s nevyhovujúcim technickým stavom.

Navrhované riešenie a jeho prínos obci

V areáli zrealizovať s využitím dotačných schém výstavbu detského inkluzívneho ihriska a prístupového chodníka pre zlepšenie občianskej vybavenosti v obci. Ihrisko by bolo určené pre voľnočasové aktivity s dôrazom na pohyb.

Opatrenie č. 7:
Rekonštrukcia verejného rozhlasu

Súčasný stav:

Obec je vybavená miestnym rozhlasom, ktorý je už zastaralý, náchylný na poruchy a málo odolný voči poveternostným vplyvom.

Navrhované riešenie a jeho prínos obci:

Rekonštrukciou miestneho rozhlasu v obci umožní vedeniu obce plošne informovať svojich obyvateľov o dianí v obci, ale aj ho využiť ako lokálny a včasný varovný systém v krízových situáciách.

Opatrenie č. 8:
Rekonštrukcia verejných budov

Súčasný stav:

Medzi verejné budovy obce patrí: obecný úrad, základná škola s materskou školou, kultúrny dom, klubový dom, bytový dom a dom potravín. Väčšina z týchto budov je zrekonštruovaná, ale stále je potrebné znížiť ich energetickú náročnosť.

Navrhované riešenie a jeho prínos obci:

Rekonštrukciou základnej školy a kultúrneho domu sa zlepšia tepelné vlastnosti budov. Obec ušetrí náklady na prevádzku týchto budov a zároveň salepší vzhľad obce.

Opatrenie č. 9:
Výstavba 12 bytovej jednotky

Súčasný stav:

V súčasnosti sa v obci nachádza jeden bytový dom s 12 bytovými jednotkami.

Navrhované riešenie a jeho prínos obci

Výstavbou ďalšieho bytového domu s 12 bytovými jednotkami sa zvýši populácia v obci a zároveň sa navýši počet žiakov v základnej škole a materskej škole.

Opatrenie č. 10:
Zvýšenie technickej úrovne a modernizácia vybavenia telovýchovnej jednotky

Súčasný stav:

V obci už niekoľko desaťročí je do súťaže zapojený stolnotenisový oddiel, ktorý svoje súťažné zápasy hrá v obmedzených priestoroch základnej školy na zastaranom náradí.

Navrhované riešenie a prínos v obci:

Modernizácia technického vybavenia by prispela k navýšeniu úrovne a majstrovstva súčasných hráčov, ale najmä by výrazne zvýšila záujem a rozšírenie tohto športu medzi mládežou.

Ciel' 2: Zlepšenie ochrany životného prostredia

Opatrenie 1:

Vybudovanie kanalizácie

Súčasný stav:

V súčasnosti obec Košarovce nemá vybudovanú kanalizáciu a nie je pripojená na žiaden kanalizačný systém. Občania si v súčasnosti zabezpečujú likvidáciu odpadových vôd individuálne.

Navrhované riešenie a jeho prínos obci:

Vybudovaním verejnej kanalizácie a kanalizačných vpustí na uliciach sa zlepší stav životného prostredia a podporí sa trvalo udržateľný rozvoj obce, zlepší sa technická infraštruktúra, čo môže v konečnom dôsledku k zatraktívneniu obce a prilákaniu nových investícií i obyvateľov.

Opatrenie 2:

Vybudovanie zberného dvora odpadov

Súčasný stav:

Momentálne obec nemá zriadený zberný dvor odpadov. Pre obyvateľov obce je zabezpečené vyvážanie komunálneho odpadu.

Navrhované riešenie a jeho prínos obci:

Vybudovaním zberného dvora by obec chránila životné prostredie, nakoľko by tak dopomohla k triedeniu a opätovnému využívaniu odpadov. Zriadenie zberného dvora odpadov by malo dopad aj na zamestnanosť v obci, nakoľko takéto zariadenie vytvára pracovné miesta pre nízko kvalifikovaný personál.

Opatrenie 3:

Komunálna technika

Súčasný stav:

Obec nedisponuje žiadnou komunálnou technikou a jej príslušenstvom.

Navrhované riešenie a jeho prínos obci:

Získať komunálnu techniku prostredníctvom finančných príspevkov, aby sa počas celého roka zabezpečila údržba miestnych komunikácií a chodníkov, udržiavala zdravá zeleň v intraviláne obce, udržiavala zdravá zeleň v extraviláne obce – najmä pri poľných cestách v správe obce a vytvorenie podmienok pre zjazdnosť, bezpečnosť a plynulosť ciest a miestnych komunikácií. Využitie techniky by bolo výlučne na plochách a zelene vo vlastníctve obce ako, verejné priestranstvá, športový areál, cintorín ako aj tráva, kry a iná zeleň v okolí ciest a chodníkov. Čím sa predchádza možným zraneniam či dopravným nehodám spôsobeným zlou viditeľnosťou cez vysoký porast v okolí cestnej premávky. Atraktivita obce a bezpečnosť v obci je dôležitá pre jej ďalší ekonomický rozvoj.

Opatrenie 4: **Protipovodňové opatrenia**

Súčasný stav:

Na rieke Olke, ktorá preteká obcou Košarovce v súčasnosti nie sú vybudované protipovodňové opatrenia. Koryto rieky nie je spevné a zarastené hustou vegetáciou. V prípade väčšej prítalovej vlny tieto faktory môžu brániť plynulému prietoku vody, čo môže v konečnom dôsledku spôsobiť vyliatie vody z koryta a spôsobiť škody na zdraví a majetku občanov.

Navrhované riešenie a jeho prínos obci:

Spevnením a upravením brehov rieky Olka sa zrýchli prietok vody, zamedzí sa hromadeniu a usádzaniu materiálu v koryte, čo bude pôsobiť ako prevencia proti vyliatiu vody z koryta.

Opatrenie 5: **Opatrenia proti zosuvom pôdy**

Súčasný stav:

Obec Košarovce sa nachádza na území, ktoré môže podliehať svahovým deformáciám – úplazom a zosuvom pôdy. Zapríčiňuje to geologický podklad – pieskovcové a ílovcové horniny.

Navrhované riešenie a jeho prínos obci:

Geologický prieskum by mohol naznačiť, ktoré konkrétne miesta sú náchylné na zosuv. Výsledky sa následne môžu zapracovať do územného plánu a ďalej s nimi pracovať aby sa predišlo škodám na zdraví a majetku obyvateľov.

Opatrenie 6: **Minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy vrátane podpory obnoviteľných zdrojov energie**

Súčasný stav:

Väčšina budov, ktoré spravuje obec sa vyznačuje opotrebovanosťou a nízkou energetickou efektívnosťou, čo výrazne predražuje ich prevádzku. Tieto budovy si vyžadujú investície do rekonštrukcie, ktoré si však obec z vlastných zdrojov nemôže dovoliť, preto sa ich stav neustále zhoršuje. Objekty obce majú toho času palivové základne prevažne využívajúce tuhé palivo.

Navrhované riešenie a jeho prínos obci:

Vysoké náklady na prevádzku verejných budov by sa dali riešiť ich rekonštrukciou, konkrétne zateplením fasády, v prípade kultúrneho domu i stropu, výmenou okien, zmenou palivovej, prípadne inštaláciou slnečných kolektorov. Vstupné náklady na tieto rekonštrukcie sú vysoké, pri dlhodobej prevádzke sa však o niekoľko rokov tieto náklady vrátia, následne obec ušetrí finančné prostriedky, ktoré môže investovať na ďalšie potrebné opatrenia a služby. Ďalej tieto rekonštrukcie prinesú i estetický efekt, keďže zateplením fasády sa oživí vonkajší vzhľad budov. Zmenou palivových základní energetických zdrojov pri výrobe tepla využívajúcich tuhé palivo, za palivové základne napr. na biomasu – energetickú drevnú štiepku sa prispeje k zmierneniu nepriaznivých dôsledkov emisií či už skleníkových plynov alebo základných znečisťujúcich látok a zároveň sa prispeje k stratégii zvýšiť počet energetických zdrojov využívajúcich obnoviteľné zdroje pri výrobe tepla vo verejných objektoch v majetku obce.

Opatrenie č. 7:

Výstavba, rekonštrukcia a údržba odvodňovacích kanálov, prehlbovanie existujúcich obecných studní

Súčasný stav

V súčasnosti sa v obci nenachádzajú odvodňovacie kanály a existujúce obecné studne sú znečistené natoľko, že hrozí nebezpečenstvo znečistenia verejného priestranstva , preto je potrebné vybudovať odvodňovacie kanály , prehlbovať a pravidelne čistiť obecné studne.

Navrhované riešenie a jeho prínos obci:

Obec výstavbou odvodňovacích kanálov a vyčistením obecných studní obec znemožní znečistenie životného priestranstva znečistenou vodou a odstráni nánosy v obecných studniach.

Opatrenie č. 8 :

Investície so zvyšovaním kvality životov obyvateľov s odstraňovaním malých tzv. divokých skládok odpadov, resp. opusteného odpadu

Súčasný stav:

V našej obci vzniká riziko vytvorenia divokých skládok.

Navrhované riešenie a jeho prínos obci:

Zabránením vytvorenia divokých skládok obec skvalitní životné prostredie a aj zvýši kvalitu života obyvateľov obce.

Opatrenie č. 9 :

Adaptácia na zmenu klímy s sídelnom prostredí obce

Súčasný stav:

V obci sa nachádza veľa trávnatých plôch v jej vlastníctve bez vzrastlej zelene a pridruženého mobiliáru.

Navrhované riešenie a jeho prínos obci:

Umiestnením a výsadbou vzrastlej zelene ako aj osadenie pridruženého mobiliáru na trávnatých plochách by sa zlepšila klíma v letnom období svojim tienením a na ploche by sa mohol tráviť voľný čas. Zelen taktiež prispeje zadržiavaniu zrážkovej vody v prostredí.

Cieľ 3: Zatraktívnenie verejných priestranstiev v obci

Opatrenie 1:

Rekonštrukcia centrálnej časti obce

Súčasný stav:

Momentálne obec nedisponuje centrálnym priestorom, ktorý by slúžil na oddych a zhromažďovanie obyvateľov obce.

Navrhované riešenie a jeho prínos obci:

Vybudovaním centrálnej oddychovej zóny by občania získali priestor na oddych a nadväzovanie užších vzťahov medzi občanmi obce. Zatraktívni sa vzhľad obce a získa sa nový priestor pre kultúrne akcie.

Opatrenie 2:

Rekonštrukcia oplotenia obecného cintorína

Súčasný stav:

Oplotenie okolo cintorína je v zlom technickom stave, z jednej strany dokonca chýba úplne. Z estetického a bezpečnostného hľadiska je súčasný stav nevyhovujúci.

Navrhované riešenie a jeho prínos obci:

Rekonštrukciou a výstavbou nového oplotenia sa zlepší vzhľad cintorína, ktorý navštevujú miestni obyvatelia i obyvatelia iných miest a obcí. Pre lepšiu prezentáciu obce i kultúrnejšie prostredie posledného odpočinku je rekonštrukcia oplotenia žiaduca.

Opatrenie č. 3:

Výstavba tržnice pre podporu predaja miestnych produktov a podobne.

Súčasný stav:

V súčasnosti do obce prichádzajú malý aj väčší podnikatelia, ktorí predávajú svoje produkty našim obyvateľom. Predajné miesta nevyhovujú podmienkam pre podnikateľov ani pre občanov, preto je potrebné vyčleniť priestor pre týchto podnikateľov na predaj rôznych produktov.

Navrhované riešenie a jeho prínos obci:

Vyčlenením priestoru pre tržnicu pre malých aj stredných podnikateľov by sme prispeli k tomu, že by do obce prišlo viacero nových podnikateľov, ktorí by ponúkali našim občanom rôzne produkty.

Opatrenie č. 4: Zlepšenie vzhľadu obcí - Úprava a tvorba verejných priestranstiev, námestí, parkov a podobne

Súčasný stav:

V obci sa nenachádza verejný park, námestie ani verejné priestranstvo, na ktorých by sa mohli organizovať spoločenské akcie pre deti a mládež.

Navrhované riešenie a jeho prínos obci:

Úpravou verejného priestranstva, na ktorom by sa organizovali rôzne spoločenské akcie by obec prispela ku kultúrnemu rozvoju obce. Vybudovaním námestia a parkov sa zmodernizuje centrum obce a tým sa zvýši aj povedomie občanov o našej obci.

Opatrenie č.5:

Investície súvisiace s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času vrátane príslušnej infraštruktúry – výstavba, rekonštrukcia, modernizácia športovísk a detských ihrísk , amfiteátrov.

Súčasný stav:

V obci sa nachádza jedno futbalové ihrisko, kde sa konali majstrovské futbalové zápasy a jedno školské ihrisko, ktoré patri základnej škole. Tieto ihriská sú na túto dobu nepostačujúce a vo veľmi zlom stave. Obec nemá detské ani multifunkčné ihrisko.

Navrhované riešenie a jeho prínos obci:

Obec vybudovaním detského a multifunkčného ihriska podporí deti a mládež v športe a ich športové talenty by neostali nevyužitú. Multifunkčné a detské ihrisko by bolo prístupné všetkým obyvateľom.

Opatrenie č.6: Zriadenie nových, rekonštrukcia a modernizácia existujúceho domou smútku a jeho okolia

Súčasný stav:

V existujúcom Dome smútku, ktorý sa nachádza v centre obce nie je kúrenie, ani toaleta, v okolí sa nenachádzajú lavičky a ani nie je osvetlený.

Navrhované riešenie a jeho prínos obci:

Rekonštrukciou kúrenia sa znížia náklady na elektrickú energiu. Vybudovanie toalety je v dnešnej dobe samozrejmosťou. Lavičky by zlepšili dojem celého okolia Domu smútku. Osvetlenie by zlepšilo viditeľnosť zrekonštruovaného okolia.

Cieľ 4: Cezhraničná spolupráca

Opatrenie 1:

Využívanie programu cezhraničnej spolupráce

Súčasný stav:

Partnerské obce v rámci mikroregiónu Horná Oľka a samotnej obce na poľskej strane ZARSZYN a ODRZECHOVA.

Navrhované riešenie a jeho prínos obci:

Program cezhraničnej spolupráce posilňuje rozvíjať kultúrny, ekonomicky a sociálny potenciál participujúcich obcí. Tým, že sa obec Košarovce do tohto programu zapojí, posilní práve tieto predpoklady, ktoré prispievajú k rozvoju obce i obyvateľov.

FINANČNÝ PLÁN NA ZABEZPEČENIE PROGRAMU

Dlhodobý rozvoj obce vedie cez stanovenie a plnenie strategických cieľov, ktoré si obec zdefinovala. Stanoveniu týchto cieľov predchádzala detailná SWOT analýza zameraná na hlavné disparity a rozvojové príležitosti obce. Skôr ako obec uvažovať o realizácii konkrétnych zámerov, je dôležité stanoviť zdroje financovania ktoré na realizáciu projektov použije. Väčšina plánovaných projektov si na realizáciu vyžiada veľké množstvo finančných prostriedkov, ktorými obec nedisponuje. Preto na realizáciu zámerov bude nutné použiť externé finančné zdroje. Ako najvhodnejší spôsob financovania sa ponúka využitie štrukturálnych fondov EÚ.

Program rozvoja obce sa bude realizovať z týchto zdrojov:

- Vlastný rozpočet obce
- Prostriedky z vlastnej činnosti (prenájom, predaj obecného majetku)
- Externé zdroje (štrukturálne fondy EÚ, štátny rozpočet, Prešovský samosprávny kraj, úvery)

ZÁVER

Tento dokument slúži ako všeobecný prehľad strategických vstupov, výstupov a možností Obce Košarovce. Vzhľadom na blížiacu sa nové programové obdobie 2024 – 2029, v ktorom sa momentálne tvoria strategické dokumenty a podmienky na základe, ktorých sa má možnosť Obec Košarovce ako žiadateľ uchádzať o množstvo nenávratných finančných prostriedkov z týchto zdrojov EÚ a štátneho rozpočtu SR, tak rovnako sa bude tento nosný dokument stratégie rozširovať o konkrétne zábery v rámci príslušných operačných programov a ich výziev.